

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie

LSZ – 4101-023-03/2014
P/14/058

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie
ul. Jacka Odrowąża 1, 71-420 Szczecin
T +48 91 831 39 00, F +48 91 831 39 66
lsz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/058 – Zamykanie i rekultywacja składowisk odpadów niespełniających wymagań prawnych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontroler	Artur Matejko, st. inspektor k.p., upoważnienie do kontroli nr 91924 z dnia 3.12.2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Karlinie, Plac Jana Pawła II 6, 78-230 Karlino. ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Waldemar Miško, Burmistrz Gminy Karlino (zwany dalej Burmistrzem). (dowód: akta kontroli str. 3-15)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia² działania Urzędu dotyczące rekultywacji przejętego w kwietniu 2014 r. składowiska odpadów w Krzywopłotach.

NIK pozytywnie ocenia działania Urzędu związane z prowadzoną rekultywacją i monitoringiem przejętego składowiska, zakresem i terminowością prowadzonych prac wraz z zapewnieniem niezbędnych środków finansowych na jego zamknięcie.

Mimo, iż składowisko po dniu 31.12.2009 r. nie przyjmowało odpadów do składowania z powodu niespełniania warunków prawnych, to ówczesny zarządca składowiska dopiero w kwietniu 2013 r. uzyskał decyzję o jego zamknięciu.

NIK zwraca uwagę na brak w Urzędzie dokumentacji, która winna być przejęta od zarządzającego składowiskiem, tj. zbiorczego zestawienia ewidencji odpadów (karty składowiska) za lata 2010 - 2012 a także Instrukcji eksploatacji składowiska.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działania zarządzającego składowiskiem, niespełniającym wymagań prawa, w celu jego zamknięcia

1.1. Dane organizacyjne.

Opis stanu faktycznego

Według Regulaminu Organizacyjnego Urzędu³ do zadań Referatu Gospodarki Przestrzennej i Ochrony Środowiska⁴ należało m.in. prowadzenie inwestycji oraz spraw związanych z ochroną środowiska, w szczególności w zakresie racjonalnego kształtowania środowiska i gospodarowania zgodnie z zasadą zrównoważonego

¹ Dalej Urząd

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

³ Wprowadzonego zarządzeniem Nr 69/2008 Burmistrza Miasta i Gminy Karlino z 10.10.2008 r. ze zm.

⁴ Dalej Referat GPiOŚ.

rozwoju, przeciwdziałania zanieczyszczeniom, przywracaniu elementów przyrodniczych do stanu właściwego; prowadzenie spraw związanych z ochroną wód, powietrza i gleby oraz utrzymania porządku i czystości.

(dowód: akta kontroli str. 16-53)

Decyzją Burmistrza z 18.02.1994 r. udzielono pozwolenia na budowę inwestycji⁵, obejmującej realizację następujących obiektów budowlanych w Krzywopłotach: wysypiska odpadów komunalnych i przepompowni ścieków, a decyzją Starosty Białogardzkiego⁶ z 27.11.2000 r. udzielono pozwolenia na użytkowanie III kwatery Składowiska.

Składowiskiem zarządzał Zakład Składowania i Unieszkodliwiania Odpadów Spółka z o.o.⁷, będący spółką trzech Gmin: Miasta Białogard (60 udziałów), Miasta i Gminy Karlino (22 udziały), Gmina Białogard (18 udziałów).

Składowisko zaprzestało przyjmowania odpadów z dniem 1.01.2010 r.⁸, a Zakład został postawiony w stan likwidacji w dniu 1.07.2011 r.⁹

(dowód: akta kontroli str. 16, 68-78, 86)

Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Zakładu w likwidacji w dniu 28.04.2014 r. podjęło uchwałę dotyczącą nieodpłatnego przekazania Gminie Karlino majątku, pozostałego po zaspokojeniu lub zabezpieczeniu wierzycieli oraz o podziale środków finansowych pomiędzy Wspólników, w stosunku do ich udziału.

(dowód: akta kontroli str. 96-98)

1.2. Przegląd ekologiczny

Zarządzający składowiskiem, zgodnie z decyzją Starosty z 4.02.2002 r., sporządził i przedłożył „Przeгляд ekologiczny składowiska odpadów komunalnych w Krzywopłotach”¹⁰, w terminie do 30.06.2002 r., tj. stosownie do art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw¹¹. Przeгляд zawierał m.in. charakterystykę składowiska odpadów komunalnych, oddziaływanie składowiska na środowisko, opis działań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnego oddziaływania składowiska na środowisko, zagadnienia związane z rekultywacją składowiska. W Przeглядzie przewidziano konieczność dostosowania składowiska do przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach¹².

(dowód: akta kontroli str. 101)

1.3. Wniosek o zamknięcie składowiska.

Zarządzający w dniu 26.03.2013 r. wystąpił do Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego (dalej Marszałek) z wnioskiem o zamknięcie składowiska, stosownie do art. 146 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach¹³. Wniosek zawierał elementy wymagane przepisami art. 146 ust. 3 ww. ustawy o odpadach, tj. określał techniczny sposób zamknięcia składowiska, wskazywał dzień 1.01.2010 r., jako datę zaprzestania przyjmowania odpadów oraz przedstawiał harmonogram działań związanych z rekultywacją składowiska.

(dowód: akta kontroli str. 101, 195-198)

⁵ Dalej Składowisko.

⁶ Dalej Starosta.

⁷ Dalej zwany Zakładem lub Spółką.

⁸ Składowisko zostało zamknięte decyzją Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego z 2.04.2013 r., zmienioną 4.06.2013 r.

⁹ Uchwała Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników o rozwiązaniu Spółki – Zakładu z 15.06.2011 r.

¹⁰ Dalej zwany Przeглядem.

¹¹ Dz.U. Nr 100, poz. 1085 ze zm.

¹² Dz.U. z 2010, Nr 185, poz. 1243 ze zm., dalej ustawa o odpadach.

¹³ Dz.U. z 2013 r., poz. 21 ze zm., dalej ustawa o odpadach z 2012 r.

Burmistrz Karlina wyjaśnił, że „Główną przyczyną tak późno złożonego wniosku o zamknięcie Składowiska był niczym nieuzasadniony upór pozostałych wspólników, czyli miasta Białogard, gminy Białogard oraz prezesa Zarządu Spółki. Gmina Karlino jako wspólnik posiadający 22% udziałów już od 2007 r. zgłaszała pozostałym udziałowcom konieczność zamknięcia i rekultywacji Wysypiska ze względu na zbyt bliską odległość od miasta oraz terenów intensywnej zabudowy jednorodzinnej, jak również ze względu na plany inwestycyjne Gminy dotyczące budowy w bezpośrednim sąsiedztwie ... Muzeum Historii Naturalnej. Natomiast pozostali wspólnicy i prezes ... dążyli do tego, aby Wysypisko rozbudowywać w celu przyjmowania odpadów z całego regionu. Pomimo tego, że ówczesny plan gospodarki odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego przewidywał zamknięcie tego Wysypiska 31.12.2009 r. Prezes Spółki, przy pełnej akceptacji pozostałych wspólników nie poczynił żadnych kroków, aby to Wysypisko zamknąć i w roku 2010 utrzymywał zatrudnienie na dotychczasowym poziomie pomimo tego, że od 1 stycznia 2010 r, na Składowisko nie były przyjmowane odpady komunalne. Przez takie działanie środki finansowe w wysokości około 800 tys., które miały być przeznaczone na rekultywację, zostały przeznaczone na pensje i odprawy pracowników. Pierwszy likwidator i prezes spółki po podjęciu przez wspólników decyzji o likwidacji Spółki odwoływał się w zakresie utraty ważności pozwolenia zintegrowanego, w związku z powyższym dopiero w lutym 2012 r. złożył wniosek o uzyskanie decyzji na zamknięcie składowiska. Okazało się, iż wniosek nie spełniał formalnych wymagań i został odrzucony. Powołany kolejny likwidator na podstawie dokumentów złożonych do archiwum podjął działania, zrobił rozeznanie cenowe wykonania projektu rekultywacji i zlecił wykonanie tejże dokumentacji. Po otrzymaniu dokumentacji likwidator wystąpił 19 grudnia 2012 r. z wnioskiem o uzyskanie decyzji na zamknięcie składowiska. Postępowanie w tej sprawie się toczyło, ale zostało w dniu 29 stycznia 2013 r, umorzono, ponieważ zmieniła się ustawa. Wniosek trzeba było złożyć ponownie, na nowych zasadach i to wymagało uzupełnienia dokumentacji. Po uzyskaniu uzupełnionej dokumentacji likwidator złożył wniosek o wydanie decyzji w dniu 26 marca 2013 r. Decyzję wydano 22 kwietnia 2013 r., a następnie wystąpiono w dniu 20 maja 2013 r. o jej zmianę w zakresie harmonogramu, niezbędną ze względu na wymogi dotyczące projektu rekultywacji składowisk, prowadzonego przez ZMiGDP w Karlinie”

(dowód: akta kontroli str. 487-488)

1.4. Pozwolenie zintegrowane oraz decyzje zatwierdzającą instrukcję eksploatacji składowiska.

Wojewoda Zachodniopomorski (Wojewoda) decyzją z 15.11.2007 r. udzielił Zakładowi pozwolenia zintegrowanego dla Składowiska. Decyzją Wojewody z 20.12.2007 r. określono termin ważności pozwolenia zintegrowanego do dnia 31.12.2009 r.

(dowód: akta kontroli str. 102, 115-135)

Informacja udzielona przez Wojewodę nie wskazuje przyczyn wydania pozwolenia zintegrowanego, mimo że składowisko nie spełniało wymogu określonego w § 9 ust. 2 rozporządzenia MŚ z 24.03.2003 r.

(dowód: akta kontroli str. 364)

Zgodnie z Uchwałą Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z 16.06.2009 r. w sprawie uchwalenia Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2009 – 2012 Składowisko przewidziane zostało do zamknięcia do końca 2009 roku. Składowisko zaprzestało przyjmowania odpadów z dniem 31.12.2009 r.

(dowód: akta kontroli str. 163, 330)

Zakład występował w postępowaniu odwoławczym do Marszałka i Ministra Środowiska, wnosząc o zmianę terminu ważności pozwolenia zintegrowanego z 31.12.2009 r. na 31.12.2011 r., a następnie do 30.06.2012 r. Skarga Zakładu

odnośnie zmiany terminu ważności pozwolenia zintegrowanego Wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 26.05.2011 r. została oddalona. (dowód: akta kontroli str. 142-184)

Marszałek decyzją z 22.04.2013 r. zatwierdził instrukcję prowadzenia składowiska odpadów w Krzywopłotach innych niż niebezpieczne i obojętne oraz stwierdził wygaśnięcie decyzji Starosty dotyczącej zatwierdzenia instrukcji eksploatacji składowiska odpadów. (dowód: akta kontroli str. 102, 199-221)

1.5. Działania w celu zapewnienia środków finansowych niezbędnych do zamknięcia składowiska.

1.5.1. Gmina Karlino zwróciła się z wnioskiem do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego w Szczecinie w dniu 12.11.2013 r. w sprawie przeniesienia praw i obowiązków wynikających z decyzji Marszałka z 22.04.2013 r. zatwierdzającej instrukcję prowadzenia składowiska Krzywopłoty.

Decyzją z 9.01.2014 r. Marszałek przeniósł na Gminę Karlino prawa i obowiązki wynikające z decyzji z dnia 22.04.2013 r. zatwierdzającej instrukcję prowadzenia składowiska wydanej dla zarządzającego składowiskiem oraz zatwierdził zabezpieczenie roszczeń z tytułu wystąpienia negatywnych skutków w środowisku oraz szkód w środowisku w formie Polisy Generalnej na kwotę 50.000 zł.

(dowód: akta kontroli str. 221-223, 226-244)

1.5.2. W ramach umowy nr POIIS.02.01.00-00-035/13-00 Projektu „Rekultywacja składowisk odpadów komunalnych na terenie ZMiGDP oraz gmin sąsiednich”¹⁴, zawartej w dniu 19.11.2013 r. pomiędzy Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej¹⁵ w Szczecinie (Instytucja wdrażająca) a Związkiem Miast i Gmin Dorzecza Parsęty z siedzibą w Karlinie¹⁶ (Beneficjentem) udzielono dofinansowania na realizację ww. projektu¹⁷. Całkowita kwota dofinansowania na rekultywację Składowiska wynosi 1.725.495,96 zł (stopień dofinansowania 85%). Do zakończenia kontroli, w związku z realizacją projektu poniesiono koszty w wysokości 236.923,29 zł.

(dowód: akta kontroli str. 102-103, 108-109, 245-300)

Umową dotacji na dofinansowanie zadania „Rekultywacja składowisk odpadów komunalnych na terenie ZMiGDP oraz gmin sąsiednich” zawartą 12.05.2014 r. pomiędzy WFOŚiGW w Szczecinie (Dotującym) a ZMiGDP w Karlinie (Dotowanym) udzielono Dotowanemu na jego wniosek z 25.11.2013 r. dotacji na uzupełnienie wkładu własnego do kwoty 3.190.696,44 zł, nie więcej jednak niż 10% kosztu całkowitego zadania pn. „Rekultywacja składowisk odpadów komunalnych na terenie ZMiGDP oraz gmin sąsiednich.”. Dotowany zobowiązany został do rozliczenia do dnia 28.02.2016 r. efektu ekologicznego oraz złożenia sprawozdań z przeprowadzonych warsztatów ekologicznych.

(dowód: akta kontroli str. 301-307)

Przyznana kwota dofinansowania w ramach ww. dotacji dla zrehabilitowania składowiska wynosiła 202.999,53 zł (stopień dofinansowania 10%). Do dnia zakończenia kontroli poniesiono koszty w wysokości 27.873,33 zł. Pozostałe 5% własnego wkładu Gmina Karlino poniosła w 2014 r. w wysokości 13.936,66 zł.

(dowód: akta kontroli str. 103, 108-107)

¹⁴ W ramach działania 2.1 „Kompleksowe przedsięwzięcie z zakresu gospodarki odpadami ze szczególnym uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych” priorytetu II – Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013.

¹⁵ Dalej WFOŚiGW

¹⁶ Dalej ZMiGDP

¹⁷ Projekt dotyczy rekultywacji 16 składowisk odpadów o łącznej powierzchni – 28,01 ha.

1.6. Podmiot zarządzający składowiskiem

W kontrolowanym okresie Składowisko¹⁸, prowadził Zakład, który był spółką trzech Gmin: Miasta Białogard, Miasta i Gminy Karlino oraz Gminy Białogard. Przedmiotem działalności Spółki była: budowa i eksploatacja Składowiska, świadczenie usług w zakresie odbioru i transportu odpadów komunalnych, obrót i przetwórstwo surowcami wtórnymi i odpadami komunalnymi. Rada Nadzorcza Spółki składała się z sześciu członków powoływanych po dwóch członków przez każdego ze Wspólników. (dowód: akta kontroli str. 72-78, 103-104)

W związku z powzięciem przez Wspólników w dniu 15.06.2011 r. uchwały o rozwiązaniu Zakładu, Miasto Białogard, Gmina Białogard i Gmina Karlino zawarły 27.12.2012 r. umowę o współdziałaniu w zakresie działań związanych rekultywacją Składowiska. Umowa regulowała zasady m.in. ponoszenia przez Gminy kosztów rekultywacji i nadzoru, w tym monitoringu. W umowie postanowiono m.in. że prawa i obowiązki Spółki wynikające z decyzji o zgodzie na zamknięcie składowiska Spółki przejmie, w trybie art. 54 ust. 9 -14 ustawy o odpadach Gmina Karlino.

Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Zakładu w likwidacji w dniu 28.04.2014 r. podjęło uchwałę, iż majątek pozostały po zaspokojeniu lub zabezpieczeniu wierzycieli zostanie podzielony w następujący sposób: prawo 2 nieruchomości niezabudowanych, prawo użytkowania wieczystego 3 nieruchomości niezabudowanych oraz nieruchomości zabudowanej a także ruchomości zostaną nieodpłatnie przekazane Gminie Karlino, natomiast środki finansowe zostaną podzielone między Wspólników w stosunku do ich udziałów.”

Protokołem zdawczo odbiorczym z dnia 7.06.2014 r, Gmina Karlino przejęła od Zakładu dokumenty dotyczące składowiska¹⁹ oraz składniki majątkowe²⁰.

(dowód: akta kontroli str. 91-98, 99-100, 104)

1.7. Decyzje w sprawie zamknięcia składowiska i ich realizacja.

Marszałek decyzją z 22.04.2013 r., zmienioną decyzją z 4.06.2014 r. wyraził zgodę na zamknięcie składowiska ustalając m.in. że zamknięcie należy przeprowadzić zgodnie z Projektem rekultywacji składowiska opracowanym w grudniu 2012 r. (wraz z aneksem z lutego 2013 r.) przez Spółkę ABRYŚ z Poznania.²¹

(dowód: akta kontroli str.104-105, 212-220)

Z uwagi na przystąpienia Zakładu do projektu pn. „Rekultywacja składowisk odpadów komunalnych na terenie Związku Miast i Gmin Dorzecza Parsęty oraz gmin sąsiednich” w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na wniosek Zakładu decyzją zmieniającą z 4.06.2013 r. Marszałek ustalił nowy harmonogram prac związanych z technicznym sposobem zamknięcia składowiska,

¹⁸ Składowisko zlokalizowane było na działkach: nr 595/1 o pow. 6.12. ha; nr 589 o pow. 2,83 ha; nr 590/7 o pow. 1,84 ha; droga zakładowa na działce 594/1 o pow. 0,12 ha, ha obręb Daszewo na terenie stanowiącym własność Skarbu Państwa we władaniu Gminy Karlino.

¹⁹ Dokumenty: projekt rekultywacji składowiska odpadów w Krzywopłotach wraz z kosztorysem i przedmiarem robót przygotowany przez Abrys Sp. z o.o.; decyzję Marszałka z 22.04.2013 r. wyrażającą zgodę na zamknięcie składowiska; decyzję Marszałka z 4.06.2013 r., zmieniającą decyzję z 22.04.2013 r. wyrażającą zgodę na zamknięcie składowiska; decyzję Marszałka z 22.04.2013 r. zatwierdzającą instrukcję prowadzenia składowiska; decyzję Burmistrza Karlina z 2.07.2013 r. o środowiskowych uwarunkowaniach; korespondencję Spółki z ZMiGDP dotyczącą udziału w projekcie rekultywacji składowisk z terenu dorzecza Parsęty; sprawozdania z badań monitoringowych za rok 2013 i 2014.

²⁰ Składniki majątkowe: prawo własności nieruchomości niezabudowanych o numerach działek 593/3 i 598/3 obręb Daszewo, gmina Karlino; prawo użytkowania wieczystego nieruchomości niezabudowanych stanowiących działki numer 589, 590/7 i 594/1 oraz nieruchomości zabudowanej stanowiącej działkę numer 595/1 obręb Daszewo; budynki: budynek socjalno – biurowy, garaż, portiernię; budowle: drogę z płyt betonowych, I, II i III kwaterę, drogę dojazdową, wannę dezynfekcyjną, bramę wjazdową, boksy na surowce wtórne, przyłącza wodociągowe, szambo, drogę wewnętrzną, ogrodzenie, linie n/n, przepompownie.

²¹ W decyzji z 22.04.2013 r. określono termin technicznego zamknięcia składowiska III kwartał 2013 – IV kwartał 2014 r., termin rekultywacji biologicznej IV kwartał 2013 – IV kwartał 2014 r., termin zakończenia rekultywacji składowiska określono na dzień 31 grudnia 2014 r.

harmonogramem prac związanych z rekultywacją składowiska oraz określił terminem zakończenia rekultywacji odpadów na 30.06.2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 105, 218-220)

Zgodnie z ww. decyzją określono nowe terminy technicznego sposobu zamknięcia, tj.:

- prace przygotowawcze (m.in. likwidacja zaplecza administracyjnego, oczyszczenie terenu składowiska i wierzchowy, odpompowywanie wody z trzech zbiorników) - IV kwartał 2013 r. – I kwartał 2014 r.;
- prace zasadnicze (m.in. rekultywacja techniczna polegają na przemieszczeniu części mas odpadowych i masy ziemnej) - I kwartał 2014 r. i I kwartał 2015 r.
- prace porządkowe (m.in. przegląd około 1.650 m ogrodzenia, i jego uzupełnienie oraz renowacja)- I-II kwartał 2015 r.

Ponadto, w związku z rekultywacją termin wykonania zabiegów agrotechnicznych (wykonania obsiewów) ustalono na - I kwartał 2014 r. – II kwartał 2015 r. Termin zakończenia rekultywacji określono na 30 czerwca 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 190)

Na podstawie przeprowadzonych oględzin Składowiska w dniu 15.01.2015 r. – ustalono, że prace związane z rekultywacją są realizowane terminowo. Ponadto ustalono: zlikwidowano zaplecze administracyjne, wyburzone zostały budynki i garaże, zasypano zbiorniki i wyrównano teren, skarpy oraz powierzchnie korony składowiska były uporządkowane i porośnięte trawą. W dniu oględzin trwały prace przy wykonywaniu okrywy rekultywacyjnej, zlikwidowano brodzik dezynfekcyjny, oznakowano 3 studnie odgazowujące oraz oznakowano 3 piezometry. Teren składowiska był oczyszczony z zalegających luźno odpadów komunalnych ponadgabarytowych. Powierzchnia stanowiąca podłoże pod okrywą rekultywacyjną była równomiernie rozłożona.

Uczestnicząca w oględzinach podisneptor ds. inwestycji i rozwoju w Referacie GOiOŚ Urzędu wyjaśniła, że teren składowiska zostanie zrehabilitowany w tzw. kierunku przyrodniczym z podstawową funkcją nieużytku ekologicznego. W obrębie zrehabilitowanego składowiska zostanie wykonana i odpowiednio oznakowana ścieżka ekologiczna o długości 250 m oraz plac postojowy.

(dowód: akta kontroli str. 358-362)

Gmina Karlino nie przejęła od Zakładu:

- zbiorczego zestawienia danych w zakresie ewidencji odpadów (karty składowiska) za lata 2010, 2011 i 2012. Zgodnie z art. 37 ust. 4 ustawy o odpadach z 2001 r. zarządzający składowiskiem był zobowiązany do przechowywania zbiorczych zestawień danych, o których mowa w art. 37 ust. 1 ustawy, do czasu zakończenia rekultywacji składowiska i przekazania ich następnemu właścicielowi lub zarządcy nieruchomości. W przypadku ewidencji odpadów ich posiadacz był obowiązany do przechowywania dokumentów sporządzonych na potrzeby ewidencji przez okres 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym sporządzono te dokumenty (art. 36 ust. 10 ustawy o odpadach z 2001 r. i art. 72 ust. 1 ustawy o odpadach z 2012 r.).
- instrukcji eksploatacji Składowiska odpadów, zatwierdzonej decyzją Starosty z dnia 23.11.2002 r., zmienionej decyzją Wojewody z dnia 19.08.2004 r.

(dowód: akta kontroli str. 485-486)

Zdaniem NIK obowiązek przejęcia dokumentów wynikał z decyzji z 9.01.2014 r. Marszałka przenoszącej prawa i obowiązki wynikające z decyzji Marszałka z dnia 22.04.2013 r, zatwierdzającej instrukcje prowadzenia Składowiska wydanej dla zarządzającego na Gminę Karlino.

(dowód: akta kontroli str. 221-225)

Burmistrz Karlina wyjaśnił: że Gmina przejęła od likwidatora poniższe dokumenty, tj. dokumenty w zakresie ewidencji odpadów w postaci kart składowiska z dnia 28.02.2013 r. i 27.03.2014 r. oraz dokumenty dotyczące prowadzenia monitoringu składowiska za lata 2004-2014. Likwidator nie przekazał Gminie instrukcji eksploatacji składowiska odpadów (instrukcja została złożona do archiwum przez pierwszego Likwidatora Spółki). Gmina posiada aktualną instrukcję eksploatacji składowiska odpadów z kwietnia 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 488)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Działania zarządzającego zamkniętym składowiskiem, niespełniającym wymagań prawa, w zakresie prowadzenia rekultywacji i monitoringu obiektu.

Opis stanu faktycznego

2.1. Dokumentacja techniczna rekultywacji zamkniętego składowiska odpadów.

Zakład, reprezentowany przez Likwidatora, zlecił wykonanie projektu technicznego rekultywacji firmie ABRYS Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu (Wykonawca). Umową z 15.10.2012 r. określono opracowanie przez ABRYS:

- projektu rekultywacji składowiska, składającego się z części opisowej (zawierającej m.in. harmonogram działań związanych z rekultywacją i techniczny sposób jego zamknięcia) oraz części graficznej;
- wniosku o wydanie zgody na zamknięcie składowiska;
- przedmiaru i kosztorysu do projektu rekultywacji.

Umowa określała wynagrodzenia za wykonanie przedmiotu umowy w wysokości 30.627,00 zł, które nie mogło ulec zmianie w trakcie trwania umowy.

(dowód: akta kontroli str. 186-188, 190)

W opracowanym przez ABRYS dokumencie pn.

- Projekt rekultywacji składowiska (z grudnia 2012 r.) ujęto następujące elementy opisowe i graficzne: położenie rekultywowanego obiektu; opis prac przygotowawczych przed podjęciem robót związanych z przedmiotem projektu; rozwiązania projektowe w etapie technicznym i z etapem biologicznym, część graficzna przedstawiającą w formie map i przekrojów, zastosowane rozwiązania projektowe.
- „Aneks do Projektu rekultywacji składowiska” (z lutego 2013 r.) dookreślono warunki techniczne i technologiczne rekultywacji i prowadzenia monitoringu środowiskowego składowiska w zakresie wynikającym z pism Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego – Wydziału Zamiejscowego w Koszalinie (pisma z 4.01.2013 r. i 24.01.2013 r.).
- „Specyfikacja technicznego wykonania i odbioru robót inwestycji: Rekultywacja Składowiska” (z kwietnia 2014 r.), odniesiono się do wymagań technicznych dotyczących wykonania i odbioru robót, które zostaną wykonane w ramach rekultywacji składowiska. (dowód: akta kontroli str. 190-191)

W dniu 7.10.2014 r. Gmina Karlino zawarła umowę z Recult Sp. z o.o. z Wrocławia²², której zlecono do wykonania rekultywację zgodnie z dokumentacją projektową. Przedmiot umowy współfinansowany był ze środków Unii Europejskiej w ramach projektu, pn. „Rekultywacja składowisk odpadów komunalnych na terenie

²² Urząd dokonał wyboru oferty Wykonawcy w przetargu nieograniczonym (kryterium oceny ofert była „Cena oferty – waga kryterium 100%”), spośród 12 ofert, zgodnie z postanowieniami ustawy z 29.01.2004 r. Prawo zamówień publicznych (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 907 ze zmianami).

Związku Miast i Gmin Dorzecza Parsęty i gmin sąsiednich”. Strony ustaliły, że zakończenie robót objętych umową nastąpi do dnia 31.08.2015 r., a wynagrodzenie ryczałtowe za wykonanie umowy określono w wysokości 1.607.697,00 zł plus podatek od towarów i usług (1.977.467,31 zł).

(dowód: akta kontroli str. 191, 308-329,)

2.2. Monitoring

W okresie eksploatacji jak i w fazie poeksploatacyjnej²³, badania laboratoryjne dotyczące składowiska odpadów w zakresie wód powierzchniowych, wód odciekowych, wód podziemnych, gazu składowiskowego, wpływu opadów atmosferycznych oraz osiadania składowiska prowadziła firma SGS EKO-PROJEKT Spółka z o.o. Laboratorium w Pszczynie²⁴, posiadająca Certyfikat Akredytacyjny Nr AB 1232 wydany 9.11.2010 r. z datą ważności do 8.11.2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 337-340)

Częstotliwość badań wykonywanych przez EKO-PROJEKT odpowiadała zapisom zawartym w załączniku do rozporządzenia Ministra Środowiska z 9.12.2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów²⁵, a od 17.05.2013 r. zapisom rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30.04.2013 r. w sprawie składowisk odpadów²⁶. Zakres prowadzonych badań obejmował:

- badanie składu wód podziemnych, wód powierzchniowych oraz odcieków wraz z pomiarem poziomu tych wód (badanie 1 raz w kwartale),
- badanie gazu składowiskowego z 3 punktów – badanie 1 raz w miesiącu,
- badanie osiadania powierzchni składowiska – badanie 1 raz w roku.

Na podstawie badań opracowywano raport roczny, który był udostępniany również w formie elektronicznej.

(dowód: akta kontroli str. 337-338)

Przeprowadzone przez EKO-PROJEKT badania monitoringowe wód powierzchniowych, podziemnych i odcieków w fazie poeksploatacyjnej składowiska nie wykazywały tendencji wzrostowych w analizowanych parametrach i mieściły się w granicach wielkości dopuszczonych normami. Analizy próbki odpadów zdeponowanych na składowisku wykazywały największy udział wagowy odpadów szkła i tworzyw sztucznych; nie zaobserwowano występowania odpadów spożywczych pochodzenia roślinnego jak i zwierzęcego, odpadów papieru i tektury oraz pozostałych odpadów mineralnych.

(dowód: akta kontroli str. 337)

Z informacji uzyskanej od Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska Delegatura w Koszalinie (WIOŚ w Koszalinie) wynika, że Zakład w okresie poeksploatacyjnym terminowo, tj. do końca I –go kwartału roku następującego po roku sprawozdawczym przekazywał zbiorcze zestawienia danych uzyskanych z monitoringu w objętych sprawozdaniami zakresie.²⁷

(dowód: akta kontroli str. 370-371)

W informacji z 23.01.2015 r. udzielonej NIK, odnośnie sformułowanych zaleceń pokontrolnych i ich realizacji WIOŚ podał że w latach 2008-2014 r. przeprowadził m.in. w dniach 15-29.11.2012 r. kontrolę składowiska, podczas której stwierdzono: brak instalacji do czynnego odgazowania składowiska oraz niezapewnienie właściwej ochrony wód i ziemi przed zanieczyszczeniem. W związku z ustaleniami

²³ Składowisko zaprzestało przyjmowania odpadów po dniu 31.12.2009 r.

²⁴ Dalej EKO-PROJEKT

²⁵ Dz.U. z 2002 r., Nr 220, poz. 1858 ze zm.

²⁶ Dz.U. z 2013 r., poz. 523

²⁷ Raport: za 2009 r. przesłano 22.03.2010 r.; za 2010 r. przesłano 16.02.2011 r.; za 2011 r. przesłano 22.02.2012 r.; za 2013 r. przesłano 31.03.2014 r.

kontroli, na podstawie art. 194 pkt 7 ustawy z dnia 18 lipca Prawo wodne²⁸, udzielono pouczenia p. Likwidatorowi Spółki. W ramach działań pokontrolnych wydano zarządzenie z dnia 29.11.2012 r., zobowiązujące zarządzającego do m.in. niezwłocznego złożenia wniosku do Marszałka o zamknięcie składowiska odpadów. W odpowiedzi Likwidator Zakładu pismami z dnia: 13.12.2012 r., 16.01.2013 r. oraz 07.02.2013 r. poinformował o stopniu realizacji wniosku WIOŚ.

(dowód: akta kontroli str. 367-370)

Urząd w okresie od zaprzestania funkcjonowania Składowiska (31.12.2009 r.) do czasu zakończenia niniejszej kontroli (30.01.2015 r.) nie występował do WIOŚ w sprawie powstania zagrożeń dla środowiska w związku z prowadzoną na składowisku rekultywacją.

W informacji z 23.01.2015 r. WIOŚ wskazał, że w okresie 2008-2014 nie wydawał decyzji określających zakres i harmonogram działań niezbędnych do ustalenia przyczyn zmian obserwowanych parametrów oraz możliwych zagrożeń dla środowiska, jak również nie ustalał planu awaryjnego na wypadek wykrycia zmian w jakości wód gruntowych z powodu emisji substancji ze składowiska odpadów.

(dowód: akta kontroli str. 371)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Działania zarządzającego podejmowane w celu monitorowania wpływu niezamkniętego składowiska, niespełniającego wymagań prawa, na ludzi i środowisko.

Z dniem 1.01.2010 r. zaprzestano przyjmowania odpadów na składowisku. Składowisko decyzją Marszałka z 22.04.2013 r., zmienioną w dniu 4.06.2013 r. zostało zamknięte.

(dowód: akta kontroli str. 195-221, 330)

Burmistrz Karlina wyjaśnił: że mieszkańcy i podmioty gospodarcze z terenu Gminy po zaprzestaniu przyjmowania odpadów na Składowisku korzystali z innych składowisk umiejscowionych w miejscowościach Rymań oraz Wardyń Górny.

(dowód: akta kontroli str. 487)

Pismem z 10.03.2010 r. skierowanym do WIOŚ w Koszalinie Urząd poinformował, że na terenie Gminy do końca 2009 r. znajdowało się jedno składowisko komunalne, w Krzywopłotach. W 2009 r. przyjęto do składowania łącznie 9.883,22 Mg odpadów, z czego 1,550 Mg pochodziło z terenu Miasta i Gminy. Nagromadzenie odpadów na składowisku na dzień 31.12.2009 r. stanowiło 100% wypełnienia kwatery.

(dowód: akta kontroli str. 332-334)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli odstąpiła od wydania oceny w badanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁹, wnosi o podjęcie działań mających na celu

²⁸ Dz.U. z 2012 r., poz. 145 ze zm.

²⁹ Dz.U. z 2012 r., poz.82 ze zm.

uzupełnienie brakujących dokumentów dotyczących Składowiska, w tym kart ewidencji odpadów za lata 2010 – 2012.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Obowiązek
poinformowania NIK o
sposobie
wykorzystania uwag i
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, dnia 13 lutego 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Kontroler
Artur Matejko
St. inspektor k.p.

.....
podpis

.....
Podpis